

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О. М. БЕКЕТОВА

Кафедра економічної теорії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету Містобудівельного

(Рищенко Т. Д.)

2014 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
1. 11 ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ**

галузь знань 0801 Геодезія та землеустрій

напрямок підготовки 6.080101 Геодезія, картографія та землеустрій

факультет Містобудівельний

2014 – 2015 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Робоча програма з дисципліни «Економічна теорія» для студентів за напрямом підготовки 6. 080101 «Геодезія, картографія та землеустрій»

Розробник: ст. викладач Штефан С. І.

Робоча програма схвалено **на засіданні кафедри** економічної теорії
Протокол від «26» червня 2014 року № 10
Завідувач кафедри економічної теорії

_____ (проф. Решетило В.П.)

Робочу програму схвалено **на засіданні випускової кафедри**
геоінформаційних систем, оцінки землі та нерухомого майна.

Протокол від «29» 08 2014 року № 1
Завідувач випускової кафедри _____ (Мамонов К.А.)

Програма відповідає формі Робочої програми навчальної дисципліни, що затверджена Наказом по ХНУМГ ім. О. М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ _____ («Григоренко») «7» листопада 2014р.

©ХНУМГ ім. О. М.Бекетова, 2014 рік
© Штефан Світлана Іванівна, 2014 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників ↓↓↓	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 2	За вибором	Рік (роки) підготовки	
		2-й	3-й-
		Семестр(и)	
		3-й	5-й-
Загальна кількість годин – 72	Галузь знань: 0801 «Геодезія та землеустрій» Напрям підготовки: 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій»	Лекції*:	
Модулів – 1		17 год.	6 год.
		Практичні, семінарські*:	
Змістових модулів (ЗМ) – 3		17 год.	2 год.
	Лабораторні*:		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2,2 Індивідуальне (науково-дослідне) завдання (ІЗ): контрольна робота для заочної форми навчання	Фахове спрямування: «Геоінформаційні системи і технології» Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Самостійна робота*:	
		38 год.	64 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	18 год.
		Вид контролю:	
		залік	залік

Питома вага кількості аудиторних годин в загальному обсязі дисципліни для денної форми навчання становить 47%, для заочної форми навчання – 11%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Економічна теорія» є набуття майбутніми фахівцями глибоких економічних знань, формування у них економічного мислення, адекватного ринковим відносинам; формування навичок аналізувати реальні економічні процеси і приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Завданням вивчення дисципліни «Економічна теорія» є: на методологічних засадах цивілізаційної теорії розвитку суспільного виробництва – продуктивних сил і економічних відносин – сформуванню певний тип економічного мислення, економічну психологію та світогляд студентів, забезпечити засвоєння ними знань та методів цивілізаційного, синергетичного та діалектичного аналізу економічного життя суспільства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати :

- соціально-економічні відносини у суспільстві та їх особливості у різних економічних системах;
- причинно-наслідкові зв'язки, які відображають економічні закони: грошового обігу, попиту та пропозиції, вартості та інші;
- виробництво, розподіл та перерозподіл вартості, роль ринку та держави у цих процесах;
- бізнес-процеси підприємства;
- особливості економічних відносин між державами, шляхи ефективного використання ресурсів;
- моделі розвитку ринкової економіки;
- напрями реформування соціально-економічних відносин в Україні;

вміти :

- урахувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності;
- формувати й обробляти необхідну інформаційну базу щодо конкурентного середовища підприємства;
- оцінювати альтернативну вартість ресурсів, що використовуються в процесі виробництва;
- аналізувати реальні економічні процеси і приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з майбутньою практичною діяльністю;
- виявляти проблеми та слабкі місця бізнес-процесів підприємства і надавати пропозиції з їх вдосконалення;

мати компетентності:

- здатність аналізувати і оцінювати економічну ефективність виробництва;
- здатність формувати й обробляти необхідну інформаційну базу щодо конкурентного середовища підприємства;

- готовність урахувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності;
- здатність аналізувати реальні економічні процеси і приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з майбутньою практичною діяльністю;
- здатність виявляти проблеми та слабкі місця бізнес-процесів підприємства і надавати пропозиції з їх вдосконалення;
- готовність оцінювати альтернативну вартість ресурсів, що використовуються в процесі виробництва.

3. Програма навчальної дисципліни «Економічна теорія»

ЗМ 1. Економічний розвиток: рушійні сили та ступені

Тема 1. Вступ до економічної теорії. Соціально-економічна ефективність раціонального використання економічних ресурсів.

Предмет і функції економічної теорії. Структура курсу, характеристика макро- і мікроекономічного рівнів аналізу. Економічні категорії і закони. Характеристика етапів розвитку економічної теорії. Загальнонаукові і спеціальні методи пізнання соціально-економічних процесів. Основні цілі економічної політики.

Характеристика економічних ресурсів, проблема їх обмеженості. Умови побудови і аналіз кривої виробничих можливостей. Альтернативна вартість ресурсів як критерій соціально-економічної ефективності їх використання. Вирішення основного економічного протиріччя. Економічні потреби і інтереси. Процес суспільного виробництва, його фактори.

Тема 2. Економічна система: поняття та основні типи. Власність та її роль в економічному розвитку суспільства.

Матеріальні основи розвитку і особливості сучасної цивілізації. Сутність і характеристика структурних елементів економічної системи. Типи економічних систем, їх основні риси. Власність як економічна категорія, типи, форми і види власності. Новітні тенденції у розвитку відносин власності. Сутність товарно-грошових відносин. Ринок грошей. Зміст економічних перетворень в Україні. Шляхи трансформування економіки.

ЗМ 2. Мікроекономічний аспект розвитку економіки

Тема 3. Ринок: сутність і функції. Попит та пропозиція.

Мікроекономічний рівень господарювання і форми його організації. Попит та пропозиція – основні категорії ринку. Попит, закон попиту, дія нецінових факторів. Пропозиція, закон пропозиції та фактори, що на неї впливають. Характеристика кривих попиту та пропозиції. Еластичність попиту і пропозиції. Нецінові фактори, які впливають на еластичність попиту і пропозиції. Ринкова рівновага і проблема її сталості. Фактори і методи ринкового ціноутворення.

Тема 4. Взаємозв'язок потреб і споживання. Раціональний споживчий вибір.

Домогосподарства як суб'єкт ринку, характеристика їх основних функцій. Теорія раціонального вибору. Гранична і загальна корисність блага. Ординалістський та кардиналістський підходи до визначення корисності продукту. Закони Госсена. Закон спадної корисності блага. Рівновага споживача. Бюджетне та цінове обмеження споживання домогосподарств. Крива і карта байдужості. Формування і класифікація доходів домогосподарств.

Тема 5. Теорія фірми та ринкова пропозиція. Витрати виробництва і прибуток.

Теорія фірми: сутність та основні положення. Функція виробництва. Рівновага виробника. Витрати виробництва і їх класифікація. Характеристика витрат у короткостроковому і довгостроковому періодах, їх графічний аналіз. Бухгалтерський і економічний підходи до визначення прибутку. Розрахунок норму прибутку. Визначення ефективності використання факторів виробництва. Ціна: сутність, види і функції.

Тема 6. Теорія ринкових структур. Ринок факторів виробництва і розподіл доходів.

Ринкова структура, характеристика основних типів. Сутність досконалої і недосконалої конкуренції. Роль держави у створенні конкурентного середовища. Загальні особливості ресурсних ринків. Роль домогосподарств у постачанні ресурсів виробництва. Формування і класифікація доходів домогосподарств. Проблема нерівності у розподіленні доходів. Крива Лоренца.

Змістовний модуль 3. Теоретичні основи макроекономіки

Тема 7. Макроекономічний рівень господарювання. Основні макроекономічні показники. Зайнятість, безробіття й інфляція.

Особливості макроекономічного аналізу. Характеристика систем виміру господарювання на макrorівні. Характеристика видів ВВП. Методика розрахунку основних макроекономічних показників в СНР.

Макроекономічна нестабільність. Проблема циклічності ринкової економіки. Види економічних циклів. Ринок праці, проблема зайнятості. Безробіття, його види. Засоби виміру рівнів зайнятості і безробіття. Закон Оукена і економічні втрати від циклічного безробіття. Сутність інфляції, її види. Соціально-економічні наслідки неконтрольованої інфляції. Стагфляція. Вимірювання темпів інфляції.

Сутність і інструменти фіскальної та монетарної політики держави. Структура державного бюджету. Податки і їх класифікація. Функції податків. Крива Лаффера. Види бюджету. Проблема бюджетного дефіциту. Сутність і види державного боргу.

Тема 8. Економічне зростання та його чинники. Зовнішньоекономічні зв'язки.

Економічне відтворення і економічне зростання. Типи і фактори економічного зростання. Характеристика основних джерел економічного зростання. Показники економічного зростання. Сутність світового

господарства, його структура і суперечності. Глобалізація економіки. Характеристика стратегічних і традиційних міжнародних економічних зв'язків. Етапи розвитку світового господарства. Основні форми МЕВ. Платіжний баланс. Проблеми інтеграції України у світове господарство.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістові модулі та теми	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
лек		лаб	пр	срс	лек		лаб	пр	срс	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
МОДУЛЬ 1. Економічна теорія										
Змістовий модуль 1. Економічний розвиток: рушійні сили та ступені										
Тема 1.	9	2	-	2	5	9	0,5	-	-	8,5
Тема 2.	9	3	-	3	3	9	0,5	-	-	8,5
Разом за ЗМ 1	18	5	-	5	8	18	1	-	-	17
Змістовий модуль 2. Мікроекономічний аспект розвитку економіки										
Тема 3.	9	2	-	2	5	5	0,5	-	1	3,5
Тема 4.	9	2	-	2	5	5	0,5	-	-	4,5
Тема 5.	9	2	-	2	5	4	0,5	-	-	3,5
Тема 6.	9	2	-	2	5	4	0,5	-	-	3,5
Разом за ЗМ 2	36	8	-	8	20	18	2	-	1	15
Змістовий модуль 3. Теоретичні основи макроекономіки										
Тема 7.	9	2	-	2	5	9	2	-	1	6
Тема 8.	9	2	-	2	5	9	1	-	-	8
Разом за ЗМ 3	18	4	-	4	10	18	3	-	1	14
ІЗ: контрольна робота для заочної форми навчання	-	-	-	-	-	18	-	-	-	18
Разом за дисципліною	72	17	-	17	38	72	6	-	2	64

5. Теми семінарських занять

Не передбачено.

6. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
---	------------	-----------------

з/п		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	2	3	4
ЗМ 1	Економічний розвиток: рушійні сили та ступені	5	-
1.1.	Вступ до економічної теорії. Соціально-економічна ефективність раціонального використання економічних ресурсів.	2	-
1.2.	Економічна система: поняття та основні типи. Власність та її роль в економічному розвитку суспільства.	3	-
ЗМ 2	Мікроекономічний аспект розвитку економіки	8	1
2.1.	Ринок: сутність і функції. Попит та пропозиція.	2	1
2.2.	Взаємозв'язок потреб і споживання. Раціональний споживчий вибір.	2	-
2.3.	Теорія фірми та ринкова пропозиція. Витрати виробництва і прибуток.	2	-
2.4.	Теорія ринкових структур. Ринок факторів виробництва і розподіл доходів.	2	-
ЗМ 3	Теоретичні основи макроекономіки	4	1
3.1.	Макроекономічний рівень господарювання. Основні макроекономічні показники. Зайнятість, безробіття й інфляція.	2	1
3.2	Економічне зростання та його чинники. Зовнішньоекономічні зв'язки.	2	-
РАЗОМ		17	2

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено

8. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
---	------------	-----------------

з/п		денна форма навчання	заочна форма навчання
	Модуль. Економічна теорія		
1.	Огляд основної та додаткової літератури	10	15
2.	Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	10	10
3.	Рішення типових задач	8	6
4.	Підготовка до контрольних заходів	10	15
5.	Написання контрольної роботи і презентація	-	18
Разом за дисципліною		38	64

9. Індивідуальні завдання (ІЗ)

Контрольна робота

Виконання контрольної роботи відповідно робочого навчального плану підготовки бакалавра напряму підготовки: 6. 080101 «Геодезія, картографія та землеустрій», заочної форми навчання – 18 годин.

Метою контрольної роботи є систематизація, закріплення та поглиблення знань, отриманих під час вивчення курсу.

Традиційно контрольна робота складається із вступу, основної частини та висновків. Контрольна робота мусить мати чітку логічну побудову з відповідними складовими елементами.

Обсяг контрольної роботи: 20 – 25 сторінок формату А4 комп'ютерного набору (або до 25 – 30 сторінок рукопису).

10. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні, репродуктивні (пояснювально-ілюстративні). Розв'язок задач. Конспектування лекцій. Самостійна робота.

11. Методи контролю

Контрольні опитування, тестування, розв'язання задач, залік.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Денна форма навчання

Поточна атестація та самостійна робота								Сума
ЗМ 1		ЗМ 2				ЗМ 3		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
30		40				30		100%
100%								

Заочна форма навчання

Поточна атестація та самостійна робота	Сума
--	------

ЗМ 1		ЗМ 2				ЗМ 3		ІЗ	100%
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
30		40				20		10	
100%									

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за Шкалою ЄКТС
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, диф. заліку	Для заліку	
90 – 100	відмінно	зараховано	A
82 – 89	добре		B
74 – 81			C
64 – 73	задовільно		D
60 – 63			E
35 – 59	Незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	FX
0 – 34	З обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

13. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисциплін «Основи економічної теорії», «Економічна теорія» (для студентів 3 курсу денної і заочної форм навчання напряму підготовки: 0709 (6.080101) «Геодезія, картографія та землеустрій».) / Укладач: С. І. Штефан – Х.: ХНАМГ, 2009. – 149с.
2. Методичні вказівки для самостійної роботи, практичних занять з дисципліни «Економічна теорія» (для студентів 3 курсу всіх форм навчання за напрямом підготовки 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: С. І. Штефан. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 60с.

14. Рекомендована література Базова

1. Базилевич В. Д. Макроекономіка: Підручник. / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Л. О. Баластрик; За ред. В. Д. Базилевича. – 3-є вид. – К.: Знання, 2006.
2. Базилінська О. Я. Макроекономіка: Навч. посібн. – К.: Центр навчальної літератури, 2005.
3. Гальчинський А. С., Єщенко П. С. Основи економічної теорії. – К.: Вища школа, 1995.
4. Державне регулювання економіки: Навч. посібник / С. М. Чистов, А. Е. Никифоров, Т. Ф. Куценко та ін. – К.: Вища школа, 2000.
5. Задоя А. А. Макроекономіка: Учебник. / А. А.Задоя, Ю. Е. Петруня. – К.: Знання, 2006.
6. Економічна теорія: політекономія / За ред. В. Д. Базилевича – К.: Вища школа, 2003.
7. Основи економічної теорії: політекономічний аспект. Підручник / Г. Н. Климко та ін. – К.: Вища школа, 2002.
8. Основи економічної теорії: Підручник у 2-х книгах / За ред. Ю. В Ніколенка. – К.: Либідь, 1998.
9. Основи економічної теорії: Підручник / За ред. А. А. Чухна. – К.: Вища школа, 2001.
10. Політична економія: Навч. посібник / За ред. К. Т. Кривенка. – К.: КНЕУ, 2005.

Допоміжна

1. Конституція (Основний Закон) України. – К., 2005.– 36 с.
2. Історія економічних вчень: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – 1430 с.
3. Макроекономіка : Підручник / За ред. В. Д. Базилевича . – К.: Знання, 2004. -851 с.
4. Нуреев Р. М. Курс мікроекономіки: Учебник для вузов. – М.:НОРМА, 2002. – 432 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Цифровий репозиторій ХНАМГ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>
2. Офіційний сайт НБУ: <http://www.bank.gov.ua>
3. Урядовий портал КМУ: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Офіційний сайт міністерства фінансів України: <http://www.minfin.gov.ua>
5. Офіційний сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку України: <http://www.ssmc.gov.ua>
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Аркуш актуалізації

Робоча програма навчальної дисципліни Економічна теорія за напрямом підготовки б. 080101 «Геодезія, картографія та землеустрій»

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "Без змін"

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

_____ (Мамонов К.А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

М.П.

_____ (Рищенко Т.Д.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "Без змін"

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

_____ (Мамонов К.А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

М.П.

_____ (Рищенко Т.Д.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "Без змін"

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

_____ (Мамонов К.А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

М.П.

_____ (Рищенко Т.Д.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року